

Finansplan 2020-2022

Förslag till Regionfullmäktige 19-20 november 2019

Finansplan 2020-2022	1
Inledning	3
Ekonomiskt uppdrag	3
Ekonomi i balans	3
Finansiellt mål för god ekonomisk hushållning	3
Bakgrund till behov av omställning	4
Beslutad budgetminskning i Strategisk plan 2020-2022.....	5
Resultatbudget 2020-2022	5
Resultatbudget 2020-2022 med ny kostnadsutjämning	6
Ekonomiska förutsättningar för budgetarbetet.....	7
Samhällsekonomin.....	7
Regionernas ekonomi	8
Ekonomiska förutsättningar jämfört med de i strategiska planen 2020-2022	8
Löne- och prisutveckling	11
Investeringar	11
Pensionskostnader.....	11
Pensionsportfölj	12
Övriga ekonomiska förutsättningar.....	12
Ny kostnadsutjämning	12
Sammanfattning av förändringar i resultatbudget jämfört med strategisk plan	13
Riskanalys.....	14
Bilaga 1 - Ekonomi	14
Resultatbudget	14
Balansbudget.....	15
Finansieringsbudget	16
Investeringar	16
Regionbidrag.....	17
Regionstyrelsen.....	17
Regionala utvecklings nämnden	17
Patientnämnden.....	17
Politisk verksamhet.....	18
Bilaga 2 – Övergripande strategi för och riskhantering av Region Norrbottens pensionsportfölj	19

Inledning

Regionfullmäktige fastställde i juni 2019 en strategisk plan med tre årsbudget för åren 2020-2022. I treårsplanen anges regionens vision, inriktning och strategiska mål för planeringsperioden. Budgeten innehåller även beslut om skattesats och ekonomiska ramar för regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden, patientnämnden samt politisk verksamhet.

Denna finansplan utgår från prognos per augusti för 2019 och budgeten i strategiska planen (beslut RF juni 2019) och är uppdaterad med de senaste prognoserna för skatter, bidrag och prisindex. Förändringar i bidrag och utjämnings, förutom förslaget om ny kostnadsutjämnings, ingår. Riktade nationella statsbidrag för 2020 är medtagna med förväntade belopp. Förändringar jämfört med budgeten i strategiska planen redovisas i tabell på sidan 13.

Finansplanen inleds med en beskrivning av ekonomiskt uppdrag, ekonomi i balans och regionens finansiella mål. En sammanfattning av resultatbudget för åren 2020-2022 redovisas. För åren 2023-2025 redovisas en kalkyl för att belysa utveckling över en längre tid. Kalkylen är en framskrivning baserat på dagens kända förutsättningar. För att belysa effekterna av den föreslagna nya kostnadsutjämnings redovisas även en resultatbudget 2020-2022 med den inarbetad.

De ekonomiska förutsättningarna för skatter, bidrag, prisutveckling mm som finansplanen bygger på redovisas på sidan 7 och framåt. I bilaga 1 finns resultatbudget 2020-2022, balansbudget 2020-2022, finansieringsbudget 2020-2022, investeringsbudget 2020-2022 samt budgetramar för respektive nämnd samt för politisk verksamhet. I bilaga 2 Övergripande strategi för och riskhantering av regionens pensionsportfölj.

Fullmäktige beslutar om resultatbudget 2020-2022 exklusive effekterna av nya kostnadsutjämnings. Om riksdagen fattar beslut om ny kostnadsutjämnings föreslås ny budget för 2020-2022 beslutas vid nästa regionfullmäktige.

Ekonomiskt uppdrag

Ekonomi i balans

Region Norrbotten ska enligt kommunallagen ha en ekonomi i balans, d v s intäkterna ska överstiga kostnaderna. Orealiserade vinster och förluster i pensionsportföljen får inte medtas vid beräkning av det så kallade balanskravsresultatet. Negativt balanskravsresultat ska regleras senast tredje året efter det att underskottet har uppkommit. Regionen hade inget balanskravsunderskott att återställa inför 2019. Prognosbedömningen är att inget balanskravsunderskott kommer att uppstå för 2019.

Finansiellt mål för god ekonomisk hushållning

Regionens finansiella mål för god ekonomisk hushållning är definierat som ett positivt balanskravsresultat med en procent av skatter, bidrag och utjämnings.

Bakgrund till behov av omställning

Ett omställningsarbete är påbörjat med kostnadsminskningar om 700 mnkr. Behovet av omställning beror på flera saker. Divisionerna har under många år haft stora underskott. Årsprognosen per augusti för 2019 visar ett underskott i divisionerna med 349 mnkr. Regionens kostnader ökar mer än skatter, bidrag och utjämning. Ökade driftkostnader när ny- och ombyggnationerna i Sunderbyn tas i drift 2021-2022. Nya satsningar i MR kamera och på löner. Positivt resultatmål med en (1) procent för att klara framtida reinvesteringsbehov. Skattehöjningen 2016 ökade regionens årliga skatteintäkter med 625 mnkr. Samtidigt har nettokostnaderna under många år ökat snabbare än skatter, bidrag och utjämning vilket har bidraget till att de höjda skatteintäkterna prognostiseras förbrukade omkring år 2021.

	Prognos				
	Aug 2019	2020	2021	2022	Summa
Underskott divisioner och övriga verksamheter	-258				-258
Finansiella kostnader pensionskuld	-104				-104
Skillnad intäkts- och kostnadsutveckling		157	-143	-92	-78
Sunderby projektet - ökad driftkostnad		-15	-21	-19	-55
Ambulans Luleå - nya lokaler				-2	-2
Satsningar för MR och löner		-22	-20	-17	-59
Mål 1%		-86	-88	-91	-265
Summa	-362	34	-272	-221	-821

En flerårsprognos/kalkyl visar att årets resultat går från att ha varit positivt några år går till att bli negativt år 2021. Behov av minskade kostnader för ekonomi i balans samt positivt resultatmål om en (1) procent krävs med 821 mnkr till och med 2022 och ytterligare 299 mnkr till och med 2025.

Behov av kostnadsminskning per år:

	Budget	Prognos	Resultatprognos			Kalkyl			Summa
	2019	Aug 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Underskott divisioner	-141	-349	-125	0	0	0	0	0	349
Övriga verksamheter	0	91	125	0	0	0	0	0	
Finansiering 1)	255	346	115	-119	-245	-337	-438	-496	
Finansiella intäkter	204	334	219	240	258	265	276	280	
Finansiella kostnader	-105	-104	-95	-133	-137	-161	-170	-178	
Årets resultat 2)	213	318	239	-12	-124	-233	-332	-394	
Resultat mål +1 % av skatt, bidrag, utjämning			86	88	90	92	95	97	
Behov av kostnadsminskning för att klara resultat noll (0) och avkastningskrav 1%				100	214	325	427	491	
Orealiserad avkastning på pensionsportfölj 3)			219	240	258	265	276	280	
Behov av kostnadsminskning för att klara resultat noll (0), + avkastningskrav 1% samt lagens krav (God ekonomisk hushållning)			290	340	472	590	703	771	771
Krav på minskade kostnader resp år för ekonomi i balans + 1 % (God ekonomisk hushållning)			290	399	132	118	113	68	1120
Ackumulerat behov av kostnadsminskning			290	689	821	939	1052	1120	
1) prognos 2019 ca 260 mnkr kvar av skattehöjning 2016									
2) före budgetminskning enligt Strategisk plan 321 mnkr 2021 och 2022									
3) realiserade avkastning får ej medräknas i balanskravsresultat									

Beslutad budgetminskning i Strategisk plan 2020-2022

Fullmäktige har i strategiska planen 2020-2022 beslutat att budgetminskning motsvarande 344 mnkr ska genomföras till och med 2022. Budgetminskning med 23 mnkr 2020 har redan beslutats och i denna finansplan ska återstående budgetminskning med 321 mnkr fördelas på regionala utvecklingsnämnden och på regionstyrelsen. Preciserade områden/verksamheter med budgetminskning ska beslutas i strategiska planen för 2021-2023.

Budgetminskning enligt uppdrag i strategisk plan fördelas med 199 mnkr 2021 och ytterligare 122 mnkr 2022. Regionala utvecklingsnämnden får en minskad budgetram med 11,7 mnkr 2021 och ytterligare 12,7 mnkr år 2022. Regionstyrelsen får en minskad budgetram med 187,3 mnkr 2021 och ytterligare 109,3 mnkr 2022.

Budgetminskning 2020-2022

Mnkr	2020 ¹	2021	2022	Summa
Regionstyrelsen	17	187	110	314
Regionala utvecklingsnämnden	6	12	12	30
Summa	23	199	122	344

Resultatbudget 2020-2022

Med de senaste ekonomiska förutsättningarna och beslutade budgetminskningar som grund redovisas följande resultatbudget för åren 2020-2022, se tabell nedan.

Årets resultat är 239 mnkr 2020, 187 mnkr 2021 och 197 mnkr 2022. Det finansiella målet balanskravsresultat om en (1) procent av skatt, utjämnings- och generella bidrag uppnås inte för åren 2020-2022 eftersom orealiserad avkastning på pensionsportföljen inte får medräknas. Åtgärder behöver identifieras med 66 mnkr 2020, 75 mnkr 2021 och ytterligare 10 mnkr 2022, dvs 151 mnkr ackumulerat till och med 2022. Fram till 2025 ökar behovet av åtgärder med ytterligare ca 300 mnkr.

Under 2020 medtas realisering av avkastning från pensionsportföljen med 66 mnkr. Regionstyrelsen ges i uppdrag att i det påbörjade omställningsarbetet inkludera behovet av ytterligare åtgärder med 151 mnkr och återkomma i strategiska planen för 2021-2023. Beslut om konkreta åtgärder i omställningen behöver fattas under 2020 för att dessa ska ge full effekt 2022

Regionstyrelsens påbörjade översyner av hälso- och sjukvård, övriga verksamheter och administration ska under våren 2020 visa riktningen.

¹ Beslutad av regionfullmäktige i Strategisk plan 2020-2022

Resultatbudget 2019-2022 samt kalkyl 2023-2025, exklusive ny kostnadsutjämning

Mnkr	Utfall			Budget			Kalkyl		
	2018	Aug 2019	Prognos b) Aug 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Divisionernas resultat a)	-376	-236	-349	-125					
Övriga verksamheter	143	109	91	125					
Finansiering	453	269	346	115	-119	-46	-16	-117	-175
Verksamhetens resultat	220	142	88	115	-119	-46	-16	-117	-175
Finansiella intäkter	126	334	334	219	240	258	265	276	280
Finansiella kostnader	-196	-70	-104	-95	-133	-137	-161	-170	-178
Årets resultat	150	406	318	239	-12	75	88	-11	-73
Budgetminskning 2021-2022 enligt Strategisk plan					199	122			
Årets resultat efter budgetminskning enligt Strategisk plan	150	406	318	239	187	197	88	-11	-73
Orealiserad förlust/avkastning på pensionsportfölj	118	-317	-317	-219	-240	-258	-265	-276	-280
Balanskravsresultat	268	89	1	20	-53	-61	-177	-287	-353
Mål = 1 procent av skatt, utjämning och bidrag				86	88	90	92	95	97
Behov av ytterligare åtgärder för att nå balanskravsresultatet 1 procent av skatt, utjämning, bidrag (ackumulerade siffror för respektive år)				66	141	151	269	382	450
a) Division Länssjukvård, Närsjukvård, Folk tandvård, Service och Länsteknik									
b) Prognos per augusti 2019 + 293 mnkr justerad med ny prognos för skatter och statsbidrag läkemedel enligt SKL oktober									

Resultatbudget 2020-2022 med ny kostnadsutjämning

Om regeringens förslag om ny kostnadsutjämning beslutas av riksdagen den 20 november innebär det för Region Norrbotten ett ökat bidrag med 262 mnkr 2020, 306 mnkr 2021 och 314 mnkr 2022. Införandebidrag för de regioner som tappar i utjämning innebär de tre första åren att regionen får betala en sk regleringsavgift år 2020 med 63 mnkr, år 2021 med 25 mnkr och 2022 med 4 mnkr.

Med den nya kostnadsutjämningsen som grund erhålls följande resultatbudget för åren 2020-2022, se tabell nedan.

Med genomförda förändringar blir årets resultat 439 mnkr 2020, 467 mnkr 2021 och 508 mnkr 2022. Eftersom realiserad avkastning på pensionsportföljen inte får medräknas i balanskravsresultatet så är det väsentligt lägre. Det finansiella målet, balanskravsresultatet med en (1) procent av skatt, utjämning och generella bidrag, uppnås åren 2020-2022. År 2024 behöver åtgärder vidtas.

För att långsiktigt klara målet om ett balanskravsresultat om en (1) procent av skatt, utjämning och generella bidrag måste regionen genomföra påbörjad omställning och minska kostnaderna med 700 mnkr. Regionens kostnadsnivå är hög och intäktsutvecklingen är lägre än kostnadsutvecklingen. Den föreslagna nya kostnadsutjämningsen skulle ge möjlighet till en hållbar omställning som är robust och framåtsyftande.

Resultatbudget 2019-2022 samt kalkyl 2023-2025, inklusive ny kostnadsutjämning

Mnkr	Utfall	Utfall	Prognos b)	Budget			Kalkyl		
	2018	Aug 2019	Aug 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Divisionernas resultat a)	-376	-236	-349	-125					
Övriga verksamheter	143	109	91	125					
Finansiering	453	269	346	315	161	265	305	213	166
Verksamhetens resultat	220	142	88	315	161	265	305	213	166
Finansiella intäkter	126	334	334	219	240	258	265	276	280
Finansiella kostnader	-196	-70	-104	-95	-133	-137	-161	-170	-178
Årets resultat	150	406	318	439	268	386	409	319	268
Budgetminskning 2021-2022 enligt Strategisk plan					199	122			
Årets resultat efter budgetminskning enligt Strategisk plan	150	406	318	439	467	508	409	319	268
Orealiserad förlust/avkastning på pensionsportfölj	118	-317	-317	-219	-240	-258	-265	-276	-280
Balanskravsresultat	268	89	1	220	227	250	144	43	-12
Mål = 1 procent av skatt, utjämning och bidrag				88	91	93	98	101	103
Behov av ytterligare åtgärder för att nå balanskravsresultatet 1 procent av skatt, utjämning, bidrag (ackumulerade siffror för respektive år)								58	115
a) Division Länssjukvård, Närsjukvård, Folk tandvård, Service och Länsteknik									
b) Prognos per augusti 2019 + 293 mnkr justerad med ny prognos för skatter och statsbidrag läkemedel enligt SKL oktober									

Ekonomiska förutsättningar för budgetarbetet

Samhällsekonomin

Efter några års stark tillväxt har konjunkturen dämpats i Sverige under 2019 och BNP-tillväxten beräknas under återstoden av 2019 bromsa in ytterligare. Den lägre produktionstillväxten har påverkat både antalet sysselsatta och arbetade timmar.

Även år 2020 beräknas svensk BNP-tillväxt bli låg, inte minst mot bakgrund av svaga utsikter för svensk export. Den globala BNP-tillväxten bedöms bli den lägsta på 11 år enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). De bedömer även att 2021 blir ett mellanår med mild lågkonjunktur och vänder mot normal konjunktur 2022.

Procentuell förändring, enligt SKL oktober 2019:

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antal arbetade timmar ²	2,4	1,2	1,1	1,7	1,7	1,8
Sysselsättning, timmar	2,4	1,0	-0,5	-0,1	0,8	0,4
Relativ arbetslöshet, procent	6,3	6,7	7,1	7,1	6,9	6,9

Regionernas ekonomi

Regionerna sammantaget redovisade 2018 ett överskott på 0,5 miljarder kronor. Resultatet är en försämring jämfört med 2017, då det uppgick till 2,7 miljarder. År 2018 uppnår endast en region ett resultat på två procent eller mer av skatter och bidrag. Prognosen för 2019 pekar på en tillfällig förstärkning av regionernas resultat p g a orealiserade vinster på finansiella placeringar.

Ekonomiska förutsättningar jämfört med de i strategiska planen 2020-2022

Befolkningen

I denna plan liksom i den strategiska planen används SCB:s prognos från april 2019 för Norrbottens befolkning.

Skatter, utjämning och generella statsbidrag

Sveriges Kommuner och landsting bedömer en något högre skatteunderlagstillväxt åren 2019, 2021 och 2022 än i prognosen från maj som var underlag för den strategiska planen. Upprevideringen förklaras av en bedömd högre potentiell sysselsättningsnivå. Att utvecklingen 2020 justerats ner beror främst på förslaget i budgetpropositionen om höjt grundavdrag för personer som fyllt 65 år. För detta kompenseras regionerna enligt finansieringsprincipen i regleringsavgiften.

Skatteunderlagstillväxt, procentuell förändring

	2019	2020	2021	2022	2023
Skatteunderlagstillväxt oktober	3,2	2,5	3,2	3,9	3,7
Förändring jämfört med Strategiska planen 2020-2022	0,2	-0,6	0,1	0,2	-0,2

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting

Statens bidrag till regionsektorn består i allt väsentligt av kommunalekonomisk utjämning och bidraget till läkemedel.

² Kalenderkorrigerad utveckling

I budgetpropositionen för 2020 ökas det generella bidraget enligt finansieringsprincipen för ökat ansvar för:

- Koordineringsinsatser inom hälso- och sjukvården med 361 mnkr som för Norrbottens del innebär 8,7 mnkr. Dessa har till och med 2019 ingått i den sk sjukskrivningsmiljarden.
- Begränsning av tvångsåtgärder mot barn i psykiatri med 100 mnkr som för Norrbottens del innebär 2,5 mnkr.
- HPV-vaccination av pojkar 46 mnkr som för Norrbottens del innebär 1,0 mnkr.
- Screening av livmoderhalscancer 141 mnkr som för Norrbotten innebär 3,4 mnkr. Förändringen med avgiftsfrihet för gynekologisk cellprovsscreening infördes 2018 och har varit finansierad genom nationella överenskommelser för förlossningsvård och kvinnors hälsa.

Övriga regleringar för att kompensera förändringar i skatteunderlagstillväxten:

- Sänkt skatt för personer över 65 år och skatteavtalet mellan Sverige och Danmark 1,45 miljarder kronor vilket för Norrbotten innebär 35 mnkr.

Statsbidrag läkemedel

En översyn har pågått avseende den långsiktiga formen för finansiering, subvention och prissättning av läkemedel. Utredningen lämnade ett slutbetänkande i december 2018, men inget förslag till riksdagen finns ännu.

Mot bakgrund av detta är SKL och regeringen överens om upplägg för 2017-2020. Ersättningen till regionerna bygger på Socialstyrelsens läkemedelsprognos. Den fastställs för 2020 i början av november 2019. Regionerna får även 70 procent i ersättning för den Hepatit-C behandling som prognostiseras inom ramen för TLV-beslut och om ordnat införande. Regionerna ska även betala till staten 40 procent av den återbäring som förmånsläkemedel genererar från läkemedelsbolagen.

I treårs budget antas att bidraget räknas upp med netto 6,8 procent 2020 och därefter 3,2 procent per år 2021-2022.

Riktade ersättningar

Regeringen avsätter medel för ett antal riktade statsbidrag i syfte att stimulera huvudmännen att vidta utvecklings- och förbättringsåtgärder som regeringen bedömer angelägna inom hälso- och sjukvården. För att få del av vissa av dessa medel krävs att huvudmännen uppfyller grundläggande krav. För 2020 väntas ersättningar bli aktuella inom bland annat följande områden:

- God och nära vård – en omställning i hälso- och sjukvården med fokus på primärvården. Inga uppgifter finns om fortsättning efter 2020.
- Förlossningsvård planeras fram till och med 2022, men med en lägre nivå än 2019.
- Psykisk hälsa planeras för 2020 i samma nivå som 2019. Från 2021 och 2022 endast för barnpsykiatri.

- Nationell strategi för jämlik sjukvård – standardiserade vårdförlopp för kroniska sjukdomar.
- Prestationsbundna bidrag för tillgänglighet.
- Cancervård.
- Fortsättning av sjukskrivningsmiljarden även 2020 med avdrag för koordineringsinsatser.
- Utvecklade förutsättningar för vårdens medarbetare för 2020. För åren därefter bidrag för utbildning.

Inga av dessa bidrag är beslutade än.

I planen antas att regionen erhåller sin befolkningsandel av dessa medel och att kostnader uppstår men bedöms generera ett överskott 24 mnkr, vilket är en förbättring med 14 mnkr jämfört med den strategiska planen.

Utdebitering

För att finansiera Region Norrbottens uppgifter betalar norrbottningarna landstingskatt. Regionens utdebitering av skatt 2020 är oförändrat 11,34 per skattekrona, vilket motsvarar 11,34 procent av den beskattningsbara inkomsten. Utdebiteringen bedöms oförändrad under planperioden.

Sammanfattning

Procentuell förändring från föregående år om inte annat anges.

	2019	2020	2021	2022
Utdebitering kr/skattekrona	11,34	11,34	11,34	11,34
Skatteunderlagsutveckling i riket ³	3,2	2,5	3,2	3,9
Antal invånare 1 november året innan	251 117	250 424	250 461	250 555

Sveriges Kommuner och Landstings prognos är underlag för bedömning av skatteintäkter och utjämning.

Skatt, utjämning och generella statsbidrag, mkr:

	2019 Prognos okt	2020	2021	2022
Skatteintäkter	6 588	6 611	6 708	6 885
Del- och slutavräkning	-54	-19		
Summa skatteintäkter	6 534	6 592	6 708	6 885
Inkomstutjämning	720	753	798	849

³ Enligt SKL oktober 2019

	2019 Prognos okt	2020	2021	2022
Kostnadsutjämning	304	318	331	338
Strukturbidrag	163	163	163	163
Regleringsavgift	-48	3	1	-32
Statsbidrag läkemedel	747	798	824	849
Generella statsbidrag	29	15		
Summa statsbidrag och utjämn- ning	1 915	2 050	2 117	2 167
Summa skatt, statsbidrag och utjämning	8 449	8 642	8 825	9 052
Förändring - skatteintäkter	2,1	0,9	1,8	2,6
Förändring statsbidrag och utjämn- ning	5,8	7,0	3,3	2,4
Förändring skatt, statsbidrag och utjämning	2,9	2,3	2,1	2,6

Löne- och prisutveckling

Landstingsindex, procentuell förändring mellan åren:

	2019	2020	2021	2022
LPIK inklusive läkemedel, okt 2019	2,2	2,4	2,5	2,6
LPIK exklusive läkemedel, okt 2019	3,1	2,9	3,0	3,1

I landstingsprisindex ingår en bedömd prisutveckling, inte kostnader exempelvis för nya läkemedel.

Investeringar

För planperioden 2020-2022 ger regionfullmäktige regionstyrelsen en beslutsram på 435 mnkr 2020, varav 67 mnkr överförs från 2019 för objekt som inte hinner beslutas av styrelsen under 2019. För 2021 är ramen 364 mnkr och 180 mnkr för 2022. Bedömd likviditetsbelastning är 591 mnkr 2020, 418 mnkr 2021 och 273 mnkr 2022.

Vid ny- och tillbyggnation där Region Norrbotten är byggherre avsätts en procent av den totala byggkostnaden till konstnärlig gestaltning.

Pensionskostnader

Pensionskostnaderna beräknas till 823 mnkr 2020 och öka till 915 mnkr 2022. SKL bedömer en lägre ökningstakt för löner och inkomst- och pris-

basbelopp jämfört antagandena i strategiska planen, vilket ger lägre pensionskostnader 2020 med 23 mnkr och 5 respektive 11 mnkr högre kostnad 2021 och 2022. Finansiella kostnaden för pensioner beräknas bli 18 mnkr lägre 2020, 9 mnkr lägre 2021 samt 18 mnkr lägre 2020 än i den strategiska planen.

Pensionsportfölj

I regionens finanspolicy tydliggörs det övergripande målet med förvaltningen av pensionsportföljen vilket är att kunna möta de framtida ökade finansiella åtagandena gällande pensioner. I denna plan avsätts 200 mnkr per år 2020 och 2021 från likviditetsförvaltningen till förvaltningen av pensionsportföljen. Dessa avsättningar följer föreslagna åtgärder i översynen 2018 av regionens strategi för hantering av pensionsåtagandena. Placeringarna i pensionsportföljen är långsiktiga. Riskanalys av pensionsportföljen framgår av bilaga 2.

Förvaltningen av pensionsportföljen förväntas ge en årlig avkastning med i genomsnitt fem procent vid normal konjunktur.

Enligt nya redovisningsregler från 2019 gäller marknadsvärdering av pensionsportföljen. Orealiserad värdeökning av portföljen får inte räknas med i det sk balanskravsresultatet vid årsskiftet.

Övriga ekonomiska förutsättningar

Prisutvecklingen är marginellt förändrad jämfört med strategiska planen och förbättrar resultatet med 7 mnkr 2020, 11 mnkr 2021 samt 21 mnkr 2022.

Statens överföring av medel och ansvar enligt finansieringsprincipen innebär ökade kostnader för koordineringsinsatser, begränsning av tvångsåtgärder för barn inom psykiatri samt HPV vaccinering av pojkar.

Verksamheternas årsprognoser per augusti pekar på ett underskott på 258 mnkr för år 2019. Uppdraget 2020 är en ekonomi i balans.

Ny kostnadsutjämning

En översyn av systemet för kostnadsutjämning har genomförts och regeringen har hösten 2019 lämnat en proposition till riksdagen som bedöms beslutas om den 20 november 2019. Kostnadsutjämningen är en utjämning mellan regionerna. För Norrbotten innebär förslaget ett ökat bidrag med 262 mnkr 2020, 306 mnkr 2021 och 314 mnkr 2022. Ökningen avser främst utjämning för vård och bemanning i glesbygd.

De regionerna som får minskad utjämning får ett införandebidrag under tre år som alla regioner är med och betalar. Detta sker i den sk regleringsavgiften och innebär för Norrbotten ett avdrag år 2020 med 63 mnkr, år 2021 med 25 mnkr och 2022 med 4 mnkr.

Den nya kostnadsutjämningen är inte medtagen i budgeten i finansplanen då den ännu inte är beslutad av riksdagen.

Sammanfattning av förändringar i resultatbudget jämfört med strategisk plan

Nedan redovisas effekterna på ekonomiska ramar av ovanstående förändringar i ekonomiska förutsättningar.

Mnkr	Prognos Aug ⁴	Budget		
	2019	2020	2021	2022
Resultat enligt delårsrapport augusti 2019	293			
Resultat enligt Strategisk plan 2020-2022		119	-112	-254
Förändring:				
Skatteintäkter	7	-45	-41	-29
Inkomstutjämnning		20	20	23
Kostnadsutjämnning		-1	1	-1
Regleringsavgift		51	51	51
Statsbidrag läkemedel	18	48	47	51
Summa förändring av skatt, statsbidrag och utjämnning	25	72	78	95
Ramminsknning			199	321
Ökade kostnader enligt finansieringsprincipen		-12	-12	-12
Nationella överenskommelser		14	5	4
Index löner och priser		7	11	21
Pensioner		23	-5	-11
Sunderbyprojektet, engångskostnader		-5	5	
Summa förändring av verksamhetens intäkter och kostnader	0	27	203	323
Summa förändring av verksamhetens resultat	25	99	281	418
Finansiella intäkter (pensionsportfölj)		3	9	15
Finansiella kostnader (pensioner)		18	9	18

⁴ Prognos enligt delårsrapport augusti justerad med ny skatteunderlagsprognos och prognos statsbidrag läkemedel från SKL oktober 2019.

Mnkr	Prognos Aug ⁴	Budget		
Summa förändring finansiella poster	0	21	18	33
Totalt förändringar	25	120	299	451
Årets resultat 2019-2022 inkl ramminskning 344 mnkr	318	239	187	197

Risicanalys

Utmaningen är att verksamheterna klarar hemtagning av ekonomiska effekter av det omställningsarbete som pågår för en ekonomi i balans och att nå regionfullmäktiges resultatkrav. Riskbedömning om kostnadsminskningar inte får effekt är att varje avvikelse på 10 procent innebär +/- 20-30 mnkr årligen.

Risikfaktorerna är:

- Att nya arbetssätt inte ger effekt.
- Att bemanningen inte minskar
- Att inte bli oberoende av inhyrd personal
- Att produktions- och kapacitetsplanering inte införs i nödvändig omfattning och inte används i styrning och ledning
- Att kostnaderna för nya läkemedel ökar och att verksamheten inte kan identifiera andra områden för kostnadsminskning
- Att kostnaderna för köpt vård fortsätter att öka då nettokostnadsutvecklingen i regioner med universitets sjukhus är hög
- Att digitaliseringen inte går i den takt som planeras och inte ger de ekonomiska effekter som behövs
- Att alla delar i organisationen inte har insikt om behovet av omvandling för att nå målbild hälsa och vård
- Att kostnaderna för upphandlad kollektivtrafik ökar
- Att energipriserna fortsätter att öka
- Att nya invånare flyttar in med okända behov

De finansiella intäkterna minskar om pensionsportföljens värdeutveckling avtar vilket uppstår vid börsnedgång. I finansplanen budgeterar vi förväntad avkastning med 5 procent vid normal konjunktur. Orealiserad värdeökning får inte medräknas i balanskravsresultatet. Riskanalys av regionens förvaltning av pensionsportföljen, se bilaga 2.

Bilaga 1 - Ekonomi

Resultatbudget

Mnkr	2020	2021	2022
Verksamhetens intäkter	1 242	1 150	1 142

Verksamhetens kostnader	-9 533	-9 642	-9 854
Avskrivningar	-236	-253	-266
Verksamhetens nettokostnad	-8 527	-8745	-8 978
Skatteintäkter	6 592	6 708	6 885
Generella statsbidrag och utjämning	2 050	2 117	2 169
Verksamhetens resultat	115	80	76
Finansiella intäkter	219	240	258
Finansiella kostnader	-95	-133	-137
Årets resultat	239	187	197
Orealiserad avkastning på pensionsportfölj	-219	-240	-258
Balanskravsresultat	86	-53	-61
Mål en procent av skatt, utjämning och bidrag	86	88	91

Balansbudget

Mnkr	2020	2021	2022
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	2 940	3 110	3 116
Omsättningstillgångar	5 813	6 167	6 681
Summa tillgångar	8 753	9 277	9 797
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	3 131	3 543	3 949
Årets resultat	239	187	197
Avsättningar	3 597	3 935	4 259
Långfristiga skulder	34	34	34
Kortfristiga skulder	1 752	1 751	1 750
Summa skulder och eget kapital	8 753	9 277	9 797
Soliditet blandmodell	39	38	38
Soliditet fullfondering	-7	-3	1

Finansieringsbudget

Mnkr	2020	2021	2022
Den löpande verksamheten			
Årets resultat	239	187	197
Justering för:			
Avskrivningar	236	253	266
Avsättningar/långfristiga skulder	348	431	425
Ianspråktaga avsättningar/skulder	-83	-93	-101
Pensionsfond (kortfristiga placeringar)	-419	-440	-258
Ökn/minsk kortfristiga fordringar	4	-63	-18
Verksamhetens netto	325	275	511
Investeringar			
Finansiella investeringar	-1	-1	-1
Materiella investeringar	-591	-418	-273
Investeringsnetto	-592	-419	-274
Ökn/minsk långfristiga fordringar	-9	-5	-1
Förändring likvida medel	-276	-149	238
Likvida medel vid årets början	1016	740	591
Likvida medel vid årets slut	740	591	829

Investeringar

Mnkr	2020	2021	2022
Beslutsram			
Ram för fastigheter överförs från 2019	67		
Investeringar inkl externa hyresgäster	367	363	179
Investeringar finansiella	1	1	1
Summa beslutsram	435	364	180
Likviditetsram	592	419	274

Regionbidrag

Mnkr	Budget		
	2020	2021	2022
Regionstyrelsen	8 171,9	8 384,6	8 619,2
Regionala utvecklingsnämnden	311,6	315,3	312,4
Patientnämnden	2,6	2,6	2,7
Politisk verksamhet	41,2	42,4	43,7
Regionbidrag, summa	8 527,3	8 744,9	8 978,0

Regionstyrelsen

Mnkr	Budget		
	2020	2021	2022
Anslag året innan	7 983,0	8 171,9	8 384,6
Prisuppräkning	266,1	327,2	
Demografi	43,1	41,5	38,5
Särskild lönesatsning	17,0	16,0	17,0
Sunderby investeringen, engångskostnad samt ökad drift	15,0	21,0	12,0
MR Kalix och Kiruna	5,0	3,3	
Ambulans Luleå			2,3
Koordineringsinsatser	8,8		
Begränsning av tvångsåtgärder för barn inom psykiatri	2,5		
HPV vaccination för pojkar	1,0		
Nationella överenskommelser	-19,4	-9,0	-1,0
Energipriser	-16,8		
Ramminskning	-17,4	-187,3	-109,3
Ramminskning resultatmål 2019	-116,0		
Regionbidrag	8 171,9	8 384,6	8 619,2

Regionala utvecklings nämnden

Mnkr	Budget		
	2020	2021	2022
Anslag året innan	311,5	311,6	315,3
Prisuppräkning	8,8	9,4	9,8
Ramminskning	-5,7	-11,7	-12,7
Ramminskning, engångsmedel	-2,5		
Infrastruktur		6,0	
Regionbidrag	311,6	315,3	312,4

Patientnämnden

Mnkr	Budget		
	2020	2021	2022
Anslag året innan	2,3	2,6	2,6
Prisuppräkning	0,1	0,0	0,1
Stödpersonsverksamhet	0,2		
Regionbidrag	2,6	2,6	2,7

Politisk verksamhet

Mnkr	Budget		
	2020	2021	2022
Anslag året innan	41,4	41,2	42,4
Prisuppräkning	1,0	1,2	1,3
Partistöd	-1,2		
Regionbidrag	41,2	42,4	43,7

Specifikation politisk verksamhet 2020

Tkr	Budget 2020
Regionfullmäktige	6 207,0
Revision	6 518,0
Uppdragsberedning	1 363,5
Sjukvårdsberedning	1 363,5
Regionstyrelse	9 768,6
Oppositionsråd omkostnadsram	115,3
Samverkansberedning hälsa, vård, omsorg och skola	163,1
Regionala utvecklingsnämnden	2 396,6
Patientnämnd	777,3
Partistöd	12 501,0
Summa	41 173,9

Bilaga 2 – Övergripande strategi för och riskhantering av Region Norrbottens pensionsportfölj

I regionens finanspolicy, beslutad av regionfullmäktige i juni 2018, tydliggörs det övergripande målet med kapitalförvaltningen vilket är att kunna möta de framtida finansiella åtagandena gällande pensioner. I policyn beskrivs förvaltningsstrategi, riskhantering samt etiska hänsynstaganden för kapitalförvaltningen.

För att möta de kraftigt ökade pensionsutbetalningarna från ca år 2040 ska pensionsmedlen ökas med hjälp av nya avsättningar och genom hög avkastning på avsatta medel. För att nå hög avkastning placeras en stor andel av pensionsmedlen i aktiefonder och samtidigt införs en modell för riskbegränsning, så kallad dynamisk allokeringsstrategi, för att minska förlusterna vid kraftiga börsfall. Riskbegränsningen styr hur stor del av portföljen som kan placeras i aktiefonder. Andelen riskfyllda tillgångar justeras löpande så att portföljen som mest kan tappa 15 procent i värde i förhållande till portföljens högsta värde de senaste 24 månaderna. Den praktiska hanteringen innebär att skyddsnivån, 85 procent av högsta värdet de senaste 24 månaderna, inte får understigas. I takt med att pensionsportföljens värde ökar höjs skyddsnivån och värdeökningen säkras. Skillnaden mellan portföljens värde och skyddsnivån samt risken i aktiemarknaden anger hur stor andel aktiefonder som får innehas.

Regionens strategi för kapitalförvaltning innebär att skapa avkastning främst genom att öka aktierisken i portföljen, snarare än genom andra risker som exempelvis ränte-, kredit- eller valutarisk. I regionens portfölj görs inga spekulationer avseende valutor och därför har aktieportföljen endast instrument i svenska kronor. Riskspridning, och därmed exponering mot flera valutor, erhålls genom att placera i aktiefonder med globala tillgångar.

I ränteportföljen valutasäkras investeringarna, detta för att endast exponeras mot ränte- och kreditrisk. I syfte att utsätta portföljen för effektiva risker är ränteportföljen snarare sammansatt för att kunna stå emot rörelser på räntemarknaden än att skapa maximal avkastning. Risken i ränteportföljen ska minimeras för att istället effektivt använda riskutrymmet till att öka aktieandelen i portföljen.

Svenska kronans försvagning har gynnat regionens pensionsportfölj och allt annat lika har minskad andel svenska aktiefonder i portföljen både ökat riskspridningen och skapat god avkastning. En fortsatt försvagning av kronan innebär dock svårigheter för den svenska ekonomin som på sikt kan påverka portföljen negativt. Även om europeisk ekonomi generellt sett är svagare, ser det ut som att svensk konjunktur bromsar in i allt snabbare takt. Givet vad som hänt tidigare i Europa har Sverige klarat sig förvånansvärt bra, men vårt stora exportberoende och inhemska avmattning gör att utsikterna för svensk

ekonomi bromsar kraftigt, vilket sätter tryck på den svenska valutan. Framöver kommer kronans utveckling dras mellan två krafter; den konjunkturella avmattningen och Riksbankens agerande.

Oavsett var detta tar vägen har regionen fortsatt daglig bevakning på risken i portföljen och gör löpande nödvändiga omallokeringar för att skydda skyddsnivån och de hittills upparbetade vinsterna.

Regionens pensionsportfölj har ett marknadsvärde på 4 132 mnkr per 2019-09-30 och har hittills under året (2019-09-30) ökat i värde med 369 mnkr eller 9,8 procent. Skyddsnivån är 3 512 mnkr, d v s det värde som inte får understigas. Riskbufferten är således 620 mnkr. Aktieandelen i portföljen är 49 procent per 30 september 2019.